

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Me?unarodni, interdisciplinarni, dvojezi?ni, online ?asopis

DVIJE ŠKOLE POD JEDNIM KROVOM

Tea Hadziristic with Bojana Vukovi?

Odvojeno školovanje pod nazivom: Dvije škole pod jednim krovom je ?esta pojava u srednjim i južnim dijelovima države primarno naseljenim muslimanima (Bošnjaci) i Hrvatima.

Kao što i sam pojam sugerše, glavna obilježja ovakvog sistema su da u?enici u?inkovito ?ine dvije razli?ite škole u jednoj zgradi. U?enici poha?aju školu u dvije smjene, sa dužom pauzom u me?uvremenu kako bi se smanjila mogu?nost kontakta me?u njima. U nekim školama u?enici ulaze na razli?ite ulaze ili moraju koristiti razli?ita stepeništa. Koriste razli?ite udžbenike, imaju razli?ite u?itelje, pa ?ak i sasvim druga?iji administrativni sistem. ?ak i u takozvanim “ujedinjenim” školama, kao što je mostarska gimnazija, bošnja?ki i hrvatski u?enici u?e po razli?itim nastavnim planovima i programima – zajedno su u sportskoj sali i kabinetu za informatiku, ali u?e odvojeno na ?asovima jezika, religije, geografije i historije . U srcu odvojenog školovanja je reifikacija navodno nepomirljivih identiteta: dok bošnja?ki u?enici u?e bosansku historiju, hrvatski u?enici u?e historiju susjedne Hrvatske. Dok se bošnja?kim u?enicima podu?ava jezik kojim govore u skladu s novonastalim pravilima bosanske gramatike i pravopisa, hrvatski u?enici se podu?avaju na istom jeziku korištenjem hrvatskih gramati?kih standarda.

Otpor segregaciji pojavio se u nekoliko bosanskih gradova u proteklim godinama, vo?en uglavnom samim u?enicima. Nedavni slu?aj pružanja otpora odvajanju prethodno ujedinjenih škola u Jajcu doveo je do kontinuiranih protesta u?enika koji su zaprijetili bojkotom nastave ukoliko se oformi zasebna bošnja?ka institucija.

Po?etkom ljeta 2016. u?enici u Jajcu, gradi?u u središnjoj Bosni, organizovali su proteste i kreativne akcije povodom plana lokalnih vlasti da podijele u?enike srednjih škola na osnovu etni?kog identiteta. Plan stvaranja nove srednje škole koja služi samo bošnja?kim u?enicima (bosanskim Muslimanima) bi dodatno produbio politiku “dvije škole pod jednim krovom.”

U?enici svih pozadina marširali su kroz središte grada nose?i zastave i zastupaju?i sve tri etno-nacionalne grupe – hrvatsku, srpsku i bosansku – koje žive u Jajcu i po?eli su javno govoriti o svom planu otpora prema novoj školi.

Uprkos rije?ima obeshrabrenja koje su stizale od ?lanova zajednice, drugara iz razreda i ?esto njihovih vlastitih roditelja, u?enici su nastavili govoriti protiv plana segregacije. U?enici su davali izjave za brojne medijske ku?e te su izlazili sa nastave, i na kraju dobili podršku ?elnika me?unarodne zajednice koji imaju zna?ajan uticaj na politi?ki sistem Bosne i Hercegovine. Neki u?itelji su se pridružili i podržali u?enike uprkos riziku od gubitka posla i ugleda budu?i da su tako stali na stranu protiv lokalnih politi?kih vo?a.

Mladi ljudi iz cijele države pridružili su se u?enicima iz Jajca održavaju?i skupove u svojim gradovima, skre?u?i pažnju na kontinuiranu praksu “dvije škole pod jednim krovom”. U junu 2017. vlada srednjobosanskog kantona službeno je odustala od plana odvajanja srednje škole – ogroman uspjeh za male gupe u?enika koji su pokrenuli državne razgovore o budu?nosti podijeljenih škola u Bosni i Hercegovini.

Sada su ti isti u?enici primatelji prestižne nagrade za njihovu hrabrost i upornost. U?enici su imenovani dobitnicima nagrade Max van der Stoel za 2018. godinu – nagradu od 58.600 dolara koju je dodijelio me?unarodni žiri putem Organizacije za evropsku sigurnost i saradnju ili OSCE-a. Nagrada se dodjeljuje svake dvije godine za izvanredna postignu?a u promovisanju integracije i socijalne kohezije u zemljama OSCE-a.

Nagrada je zna?ajno priznanje ustrajnosti i hrabrosti u?enika koji su se suprotstavili svojim političkim vo?ama i može motivisati budu?e akcije u?enika za promovisanje školskih integracija širom Bosne i Hercegovine.

Nikola Rimac, jedan od srednjoškolaca koji se borio protiv segregacije u Jajcu, izjavio je kako se nada da ?e sredstva pomo?i u uspostavi temelja u?eni?kog aktivizma u budu?nosti. “Tri konstitutivna naroda [Bošnjaci, Hrvati i Srbi] žive u našoj zemlji, i nije u redu da nas se samo podu?ava o našim razlikama. Vjerujem da zajedno možemo postiti?i mnogo više. Obrazovanje bi trebalo gledati prema budu?nosti, a ne u prošlost, i ta je želja bila naš motiv,” rekla je na dodjeli nagrade Ajla Vrebac, bivša u?enica srednje škole u Jajcu.

U Bosni i Hercegovini još uvijek postoji 30 obrazovnih ustanova koje koriste model “dvije škole pod jednim krovom” uprkos doma?im i me?unarodnim kritikama.

Prevod: Bojana Vukovi?

Excerpted from [Open Democracy](#).

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.